

Wehner Tibor

TÉRBE ZÁRVA, TERET SZÉTFESZÍTVE

Palotás József szobrászművész alkotásairól

(Elhangzott 2006. február 7-én, a zalaegerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben, Palotás József szobrászművész kiállításának megnyitóján.)

A kortárs magyar szobrászat jelenségvilágát figyelő művészetkedvelők tudhatják, hogy jelenkori művészetünkben dolgozik néhány mindentudó alkotó: aki anyagtól, technikától, műfajtól, műnemtől, mérettől, feladattól függetlenül, megbízásra vagy önálló művészi program szellemében minden területen, minden ágazatban magas színvonalon kivitelezett, kvalitásos, és ami talán a legfontosabb, ihletett munkákat alkot. Ez a kivételes képesség, ez a különlegesen sokoldalú művészi tevékenység jellemzi Palotás József szobrászművész immár három és fél évtizedet felölelő munkásságát, akinek életútja dunántúli városokhoz kötődik: Pécsen született, és hosszú, több évtizedes dunaujvárosi munkálkodást követően a közel-múltban tért vissza szülővárosába mint független alkotó és mint a pécsi egyetem szobrász-tanára. Művei között

fém és fa, márvány és poliészter, bronz és beton kompozíciókat lelhetünk meg, amelyeket mintázással és öntéssel, faragással és a legújabb technikai megoldásokkal, a klasszikus és a modern szobrászati eljárások széles változatosságú eszközrendszerével munkál meg, s így érmekek és plakettek, kisplasztikák és kisszobrok, portrék és díszítőszobrok, köztéri, monumentális emlékművek váltogatják egymást műegyüttesekben. A megrendelésre készített köztéri, köztulajdonba került alkotásai – amelyeket hosszú műtárgylista ölel fel – Dunaujváros mellett majdnem kivétel nélkül dunántúli településeken állnak, és e sorban ott találhatjuk az 1997-ben a város 750 éves emlékművéként tervezett és kivitelezett zalaegerszegi Vizsla parki IV. Béla-király szobrot is. Az anyagokat, a technikákat, a megmunkálásmódokat illető jellemzőket szemlélve felmerül itt egy érdekes kategorizálási probléma is: Palotás József ugyanis a kilencvenes években, majd az ezredfordulón létrehozta a monumentális kiállítási plasztika műformáját. Nem kisplasztikákat nagyított fel és nem is szabad térbe szánt, köztéri monumentális kompozíciókat emelt be a kiállítóterembe. Nem tisztavirág életű térberendezést, nem installációt és nem tárgykollázst csinált, hanem továbbra is a klasszikus szobrászati eljárásokat alkalmazva – a viaszveszejtéses és a homokformázásos bronz-, illetve fémöntési technikával – hozott létre a belső tér dimenzióira hangolt monumentális plasztikát. Ezek a leleményes önszponzorálással kivitelezett, nagyméretű festett és patinázott bronzszobrok hol magától értetődő természetességgel lelnek otthonra egy-egy belső térben, hol meg erőteljes térszervező erőiket kibontakoztatva feszítik szét zárt közegeiket.

A műnemek és műformák e sokirányúsága és újszerűsége mellett – vagy talán pontosan ebből eredően – érde-

kes stilsztikai és tematikai váltásokra is felfigyelhetünk Palotás József pályáját áttekintvén: a kezdeti alkotóperiódus figuratív műveit konstruktív szellemiségű, elvont kompozíciók követték, majd az érzékiséggel színezett naturális kifejezéssel párosulva az expresszív-szürrealis formaképzés és térszervezés vált uralkodóvá művészetében, amely e kiállítás műveinek is talán legjellemzőbb sajátja. Palotás József női alakokat megidéző és fantasztikus organikus testképződményeket megformáló alkotásainak van egy ős-darabja: az 1986-ban megalkotott, ma már a Magyar Nemzeti Galériában őrzött Hedonista asztal, amely egy köznapi tárgyat alakít leleményesen élővé, illetve avat fantasztikus erős érzékiséget sugárzó plasztikai médiummá. Mint e valóságosság és valóságon túliság határán egyensúlyozó bútorszoborban, Palotás József az elmúlt másfél-két évtizedben alkotott csaknem valamennyi művében is vagy az élettelen élővé alakítása, vagy az élő felfokozott tobzódássá való szintetizálása révén fogalmazta meg elementáris kifejezésű, szuggesztív szobrászi mondandóját. Emberi alakok és meghatározható vagy meghatározhatatlan rendeltetésű szerveződések és tárgyak a szobrászi analízis kiindulópontjai, hogy aztán a motívum különös átalakulások alanyává és terepévé váljon: elvesztve a harmonikus arányokat, a megszokottságok által szépnak minősített formákat a testek, a dolgok látomásszerűvé, álmittassá, burjánzóvá, a rút szépségeiben tobzódóvá, ismeretlen formszépségekké alakulnak. A művek mélyrétegeiben ott a mitikus múlt: a felszín alatt mitológiai, történelmi és világirodalmi hivatkozások és utalások, keleti filozófiák és pszichikai mélységekben való alámerülések, kalandozások rejteznek, amelyek néhol a felszínre törnek, de ha nem, akkor is intenzíven és titokzatosságokba burkolózón áthatják a kompozíciókat. A tematikai vonzódásoknál, a tartalmi utalásoknál azonban fontosabb e szobrász alkotásaiban a forma, a leleményes formateremtés jelensége és jelentősége: a domborodások és a duzzadások, a hajlatok, a vad, indázó nyúlványszerűség, amely a művek furcsaságokban villódzó auráját hozza létre, s amely egyszersmind erőteljes térszervező hatásokat is indukálva dinamikával telíti a szoborközeget.

E zalaegerszegi kollekciónak azonban a közelmúltban született, jellegzetes Palotás-motívumokat és stílusjegyeket hordozó alkotások mellett van egy új műcsoportja is, amely ismét a szobrászi életmű elmozdulását, a plasztikai érdeklődés új irányba fordulását tanúsítja: ez az öt női alak-szoborból alakított, belső térbe szervezett, jobb megnevezés hiányában rendhagyó installációnak nevezhető műegyüttes. Az installáció a XX. század utolsó harmadában kialakult műforma, és általában időlegesen létrehozott szobrászati igényű tárgyegyütteseket, illetve különböző médiumhasználatokat jelöl, amelyeknek a környezet-specifikus alakítás, és nem az állandóság és nem a megváltoztathatatlanosság a jellemzője. Palotás Jó-

“...A művek mélyrétegeiben ott a mitikus múlt: a felszín alatt mitológiai, történelmi és világirodalmi hivatkozások és utalások...”

zsef itt egy olyan installációt hozott létre, amely tradicionális bronzszobrokból építkezik, s amely más helyszínen ugyanezen formában, a lényegi jegyek megváltoztatása nélkül létrehozható, illetve visszaállítható. A négy fekvő, úgynevezett sarokszoborból és a középpontba helyezett álló alakból szervezett, bonyolult rétegzettségű mű számos meglepő plasztikai újítást hordoz. Így legelsősorban a tükrök szerepeltetése a fontos, amelyek a sarokba helyezett plasztikák terének létrehozását, illetve kitágítását szolgálják: mintegy illuzionisztikussá, s egyben határtalanná alakítják a teret, a valóságosságokban és a látszatszerűségekben villódzóvá, egyszersmind egységessé, paradox módon zárttá teszik a plasztikákat, illetve a plasztikából szervezett együtttest. A tükrök úgy bővítik a teret, hogy befelé fordítanak. Ha feltételezzük, hogy szabadon körüljárhatók ezek a szobrok, akkor egészen más hatásvilág szerveződik, mint a sarokba-helyeztettségek, illetve sarokba-szorítottságok, a tükrökben tükrözöttségek révén: így kialakulhat egy olyan szobrászati tér, amelyben a befogadónak tulajdonképpen szoborszereplőként kell mozognia, s amely csak látszatszerűen megnyitott, és amelynek van egy valóságos középpontja, plasztikai fókusza. A másik névum a természetes formákhoz, a naturához való visszatérés: a női test torzításmentes formálása, természetes visszatükröztetése illetve újjáformálása, a valóságos, különös testhelyezettel való kifejezés szándéka és hangsúlya. A fekvő-kuporgó, összehúzó figurák drámai tartalmak, félelmek, erotikus álmok, magány-érzetek, vágyakozások keltői és közvetítői, összpontosítói. És ezen

új jelenségek és mozzanatok mellett megmaradt a Palotás-szobrok fantasztikus szenvedéllyel hajtott érzékisége, erotikája, amelynek intenzitását most a bronzszobrok festése tompítja, amely leplez, de ugyanakkor kiemeli a felületeket megtörő borzolásokat, egységesíti a sima palástok hajlatainak íveit, futását szétromboló, apró, finom plasztikai beavatkozásnyomokat.

Elmondható tehát, hogy Palotás József az ezredfordulón, az ezredfordulón túl is a klasszikus szobrászati szellemiség, a hagyomány híveként, továbbépítőjeként és megújítójaként dolgozik, tanúsítván, hogy a kor kérdéseivel és kihívásaival szembesülve, az autentikus művészi válaszok megfogalmazásához, a lényegtelen dolgoktól és felületes jelenségektől való elrugaskodáshoz, a távlatokat nyitó felülemelkedéshez nem kell minden korábbi értéket kidobni a szobrászat képzeletbeli léghajójának kosarából: ebben a tradíciókkal áthatott tartományban is bejárásra érdemes, felfedezésre váró, érzékiségekben fürdő, izgalmas területek nyílhatnak meg a szobrász, a szobrászat és a szobrászati műteremtés befogadói előtt. Budapest nyüzsgő és izgága művészeti-szobrászati színpadától távol, vidéki városokban, Dunaújvárosban és Pécsen egy olyan, értékekben gazdag életmű formálódott és formálódik, amely szenvedélyes érzelmek impulzusával, s amely a kifejezés nem lanyguló lázával telített: magukkal ragadhatja, önmagukkal való szembesítésre kényszerítheti, belső utak bejárására invitálhatja a művek szemléleit és átélőit.

Péntek Imre

Quadriga

(Bischof Sándor, Cseh Róbert, Ernszt András és Horváth M. Zoltán tárlata a Gönczi Galériában, 2006. március 10-29.)

Kezdjük az elején. Minden kollektív tárlat esetében – ha nem valami mesterkelt jegy mentén szerveződik – felmerül a kérdés: miért pont ők? Miért nem mások? Miért pont ennyien? Ahogy itt és most is joggal firtatható: miért pont ők négyen? Nem szeretnék a 4-es szám kabbalistikus és misztikus mélyrétegeibe kalandozni. (Lásd: négy évszak, négy égtáj, az ókori négyesfogat.) Ha az összetételt megnézzük: három festő és egy szobrász adja ki e quadrigát, máris beszélhetnék 3+1-ről. Azonban ha alaposabban szemügyre vesszük e színes, egyneműségében is változatos kollektívot, bizony hamar – mondhatnám: első látásra – kiderül, esetükben a művészi gondol-

kodás, szemlélet közelsége, rokonsága érvényesül. Mind a négyen a non-figuratív kép-plasztika készítés valamilyen „irányzatos” elveit vallják, annak nyíltan vállalt elkötelezettjei. Végül is egy fiatalabb nemzedékről van szó, akinél ez akár természetes is lehet. S talán ebben a körben az sem titok, hogy a pályakezdés különböző időszakában egymás közelében, egymásra hatva alkottak. Ernszt András, Horváth M. Zoltán, Cseh Róbert esetében ez nyilvánvaló. De Bischof Sándor több szempontból kilóg a sorból. Koránál fogva, például. S a többiekkel szemben – először állít ki. Mégis úgy érezzük, hogy ebben az együttesben – quadrigában – ő is jól húz. Képi világa – számos, szá-

munkra ismeretlen korszakot átugorva, szinte teljesen kérszen, kiérletlen áll előttünk. Az előzmények ugyan ismeretek Chirico-tól Bak Imréig, ám Bischof Sándort ez nem érdekli: ő maga a lehető legtermészetesebben „nyúlt” ehhez a formavilághoz. „Személytelen, hűvös, érzelemmentes, szerkezet elvű művészetet – teremt”, ahogy Hegyi Lóránd írja. Helyét, pozícióját elnyerve ebben a hatásos, dekoratív mű-együttesben.

Mű-együttest mondtam. Amely első látásra is hat. Érzékeljük, hogy mind a négyen lemondanak a vizuális totalitásról, a közvetlen, élményszerű realitásról, egy sajátos minimalista program jegyében szervezik alkotásaikat. „A világ összes jelenségét úgy kell megfesteni, mint rejtélyeket. A sugallatnak, melyet egy műalkotás közöl velünk, egy kép érzetének olyat kell tartalmaznia, aminek önmagában van értelme, mindenfajta tárgyi és emberi logika értelmében vett jelentés nélkül”. Ezt Giorgio de Chirico írta jó régen, a 20-as években, *A sugallat* című írásában. Nos, ez a sugallat itt nagy mértékben inspiráló erőként van jelent. Ernszt András szín és forma kalandjai a tapéta mintákat veszik alapul: ezeket felhasználva erőteljes színvilágú, dekoratív ornamentális felületeket hoz létre. A konkrét tárgyiasságot átírja érzéken harsogó, mégis fikatív alakzatokká. Horváth M. Zoltán – talán a legfestőibb tehetség – szintén lemond „a lét elevevességének ábrázolásáról”, s helyette a színrétegek egymásra hatását, azt is mondhatnánk: önmozgását vizsgálja. Derengő, áttört, kékes, zöldes képfelületei már nem is akarnak utalni valamire fogalmira: beérik egy számsorozattal. Bischof Sándor

többértelmű, titokzatos térkonstrukciókat fest nagyméretű vásznain: számára is – a címeiből kitűnik – a fikció a fontos – *Kibillent formák, Centrum szerkezet*. Ezt a geometrikus, hűvös és tiszta színekkel felrakott modell-világot csak olykor „bolondítja meg”: egy-egy töredezett széllel, felkunkorodó, felhajló, valóságos jegyeket hordozó réteggel... Cseh Róbert plasztikai is az érzéki megjelenést a geometrikus szerkezet „nyelvére” fordítják le. Jellegzetes alkotása a *Lépő*, mely az emberi lábak mozgásának statikus és dinamikus viszonyát, az egyensúlyok, holt-pontok játékát adja vissza néhány alig észrevehető „elhajlással”.

Ennyi ráközelítés után próbáljunk beljebb hatolni az itt látható művek világába, „közléseibe”.

Bischof Sándor látványos fikatív „épitményei” a tekintet, a képzeletet csalják újabb és újabb csapdába. Már-már megérteni véljük, felfogni, akceptálni a bonyolult, pazar színekben tobzódó architektúrát, már-már berendezkedni vélünk a megjelenített hajlatokban, csarnokokban, szentélyekre emlékeztető építményekben, amikor egyszerre észrevesszük: mindez megannyi valóságos térképzödmény, vizuális rejtvény, amelynek a megfejtésén hiába fáradozunk. A sávok, csikok, áthatások „csábításainak” nem tud ellenállni a tekintet: érzéki, tapadó pontokat keres és bizonytalanságot talál. A többértelműség játékaival valamiféle „centrumot”, lényegét céloznak meg, de ez is csak a képfelület, szindinamikával felfokozott „erőterének” egy nem kiténtetett, valószínűsíthető pontja. Emelítettem már, itt-ott kibukkannak gunyoros gesztus-

Cseh Róbert: Labirint - 2004

Cseh Róbert: Idol - 2000

ként az „anyagszerűség” jelzései, mint valami vizuális él-
cek, még paradoxabbá téve a képek „jelentésrétegeit”.
Bischof rátalált valamire: s szemmel láthatóan ezt követ-
kezetesen ki is használja. Egyéni, tiszta, kissé pasztelles
színekkel dolgozva, a „Kibillent formák” panteonjait fel-
idézve, máris figyelmet érdemlő képi világ birtokosa. Kér-
dés: hogyan tovább? Bírja-e a felfedezés lendületét? Van-

e szellemi tartaléka a megújuláshoz, hiszen a stíluskény-
szer előbb-utóbb a modorosság, az önisméltés veszélyeit
is magában hordja. Mindenesre: a bemutatkozás jól si-
került. Az első akadályt sikerrel vette. Talán ez is erőt ad
a folytatáshoz.

Cseh Róbert kissé árnyékban végzi makacs követke-
zességgel geometriai talányokat teremtő munkáját. Kez-
detben vala a kocka, a gömb, a gúla és a kúp. Számára
ezek a sajátos kiindulási pontok, amelyek szabályosságá-
tól eltérni valóságos vizuális gyönyör. A szabályok felülírá-
sa, a kis elmozdulások vizsgálata – szinte mérnöki preci-
zítással – ez már valami olyan hideg szenvedély, ami rég-
óta mozgatja, izgatja a fiatal szobrász fantáziáját. Játék a
de-formációkkal, a felületek alig érzékelhető domborítá-
sa, az optikai megtévesztés, a plasztikai konstrukciók – az
üres tér lehetőségeit is felhasználó – rejtett dimenzióinak
előhívása, megjelenítése – programjának szerves részei.
Ha van a geometriának lírája, akkor ez Cseh Róbert plasztikáiból
sugárzik. S hogy még inkább elérje ezt: befesti szobrai-
t. Ezáltal még szembetűnőbb lesz: a struktúra-teremtés
igénye, vágya, a szerialitás, a ritmus. Kékben vagy
barnában.

Horváth M. Zoltán több éve dolgozik képi világának
megújításán. A tapéta-motívumok szeriálításától az élet
színeit bravúrosan felgazdagító felületekig terjed a skála,
amelyből immár sajátos, kiértelt, egyéni festészete össze-
állt. Számmal jelzett, egységekbe rendezett új művei
méginkább elszakadnak a realitástól, hogy elmélyítsék
azoknak a „sugallatoknak” a megjelenítését, amelyekről
Chirico beszél. Át kell adnunk magunkat annak az érzéki
– színárnyalatokból összeálló – kolorizmusnak, amely a
szubjektum önfeltárukozó mélyrétegeiről beszél. Deren-
gő öskép(zet)ekről, organikus alakzatokról, pszichikai tar-
talmú festői „rögökről”. Horváth M. Zoltán nem törekszik
valamiféle koncentrációra, számára a sejtelmes amorfitás
az a közeg, amelyben otthonosan mozog. Élvezi a festék-
rétegek egymásra halmozását, a sfumátós képfelület go-
molygásait, a szétterjedő, összeolvadó festékmovgások
spontán elrendeződését, melyek végeredménye akár bi-
zarr valósággrészlet, emlényom, megnyíló rés is lehet(ne).
Nem sűríti benyomásait gnómius emblémákba, derűsen
kanyarog a festékszemeccsek letapadását követve, egészen
a saját, önmaga készítette szerkezetekig. Az objektum
gondosan megtervezett színjelzései a felületeket „értel-
mezik”, az egymáshoz való viszonyt – szimmetria-aszim-
metria – új és új kontextusba helyezik. Az Éngyár – kék-
ben – a konceptualitás irányába keresi az új lehetőséget.
A széthintett betűk a képmezőn a kommunikáció lehetet-
lenségéről, a valóság és fogalmiság dualitásáról beszél-
nek. Az Én-képzet önkényességéről. Mondhatjuk, hogy
az átmenetiség állapotában van ez a szellemi invenciókra
érzékeny festészet? Lehetséges, de részeredményei is
figyelemfelkeltőek.

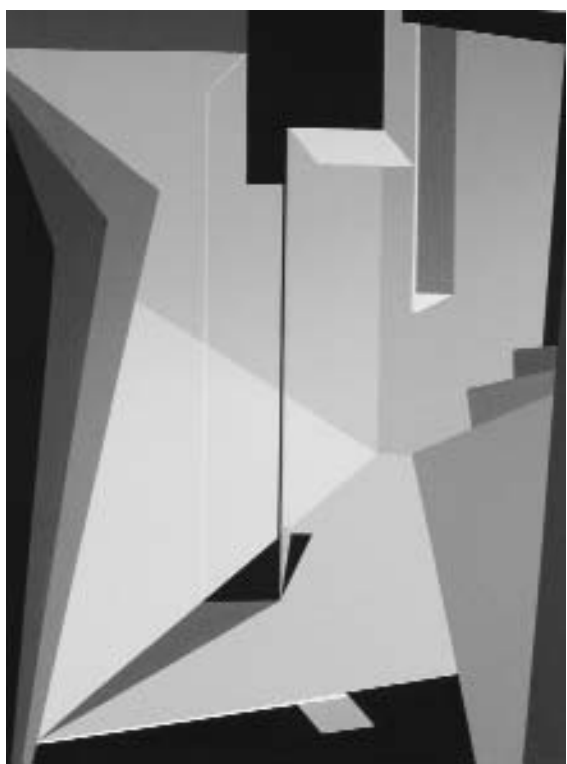
Ernszt András – úgy látszik – kényelmesen berendezke-
dett a maga által vállalt minimalista programjába.

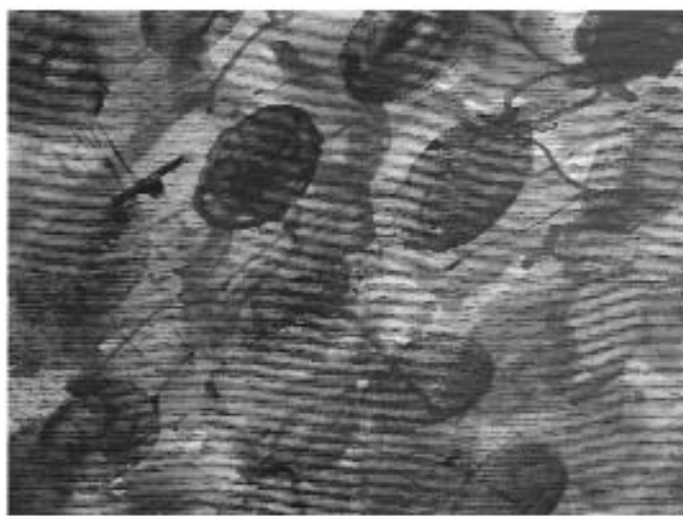
Enteriőr Cseh Róbert és Horváth M. Zoltán munkáival

Horváth M.
Zoltán:
"m06 - 002"
2006

Bischof Sándor: Statikus lebegés - 2005

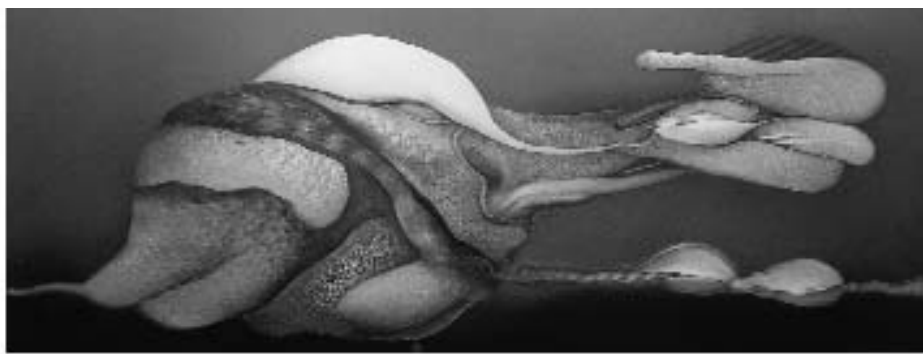

Ernszt András: Organikus Viszonyok III. - 2004

Jól érzi magát benne, s nem formai, hanem érzelmi-hangulati irányban igyekszik tágítani birodalmát. Egyéni és szeriális rendezettségbe csoportosított mintázatai, foltjai egyre nagyobbak, szétterülőbbek. Szinte önálló életre kelnek. Mintha lebegnének a monokrómikus képfelületen. Sűrűsödésük, ritkulásuk már-már biológiai képzeteket ébreszt, tavirózsalevelek egy tavon? Olykor élesek, metszőek a minták, ahogy katonás rendben végighullámozzák a képmező, máskor felbomlik a rend: szétfolyó alakzatok keresik önmagukat, társtalanságtól gyötörve

igyekeznek beleolvadni egymásba. Szinte kis történetek játszódnak le előttünk, minidramák, vigjátékok. Csak fogadjuk el motívumainak, felületeinek csábítását. A derűs kaland kihívását ezeken a sugárzó, világító színhatásokból összeálló, vizuális bűbájossággal „megvert”, látványos terepeken.

Végül: a quadriga jól teljesített. Az a benyomásom, a szezon egyik meglepetést okozó, legjobb, legegységesebb kiállítását láthattuk a Gönczi Galériában.

Péntek Imre

Rádi Hajnalka, Kacsó Péter, Ludvig Zoltán
Ludvig Dániel, Korbely István, Balogh István Péter, Págyi Zsóka művei

Művésztelep - a vonzó eklektika jegyében

Nagykanizsa képzőművészeti életében több mint tíz éve különleges helyet foglal el a Kendlimajori Nemzetközi Művésztelep. Alapítója, Ludvig Zoltán festőművész maga sem gondolta volna, hogy a mai szűkös időkben ilyen sikeres társasági-működési formációvá válik a kezdetben alkalmasszerű együttlét. A Nagykanizsától tíz kilométerre lévő major a maga barátságos, emberléptékű műhelyeivel, kiváló munkafeltételeivel, vonzó természeti környezetével nem csak idehaza, Európa-szerte kedvelt alkotóhelyévé vált festőknek, szobrászoknak, keramikuskoknak. A törzsgárda mellett mindig érkeznek új érdeklődők, akik hallva a telep jó hírét, szívesen próbálják ki magukat, megmártózva az ide sereglő művészek önkéntelenül is felkínálkozó inspirációiban. Az idei év elején is majd húszan vállalkoztak arra, hogy a rendelkezésre álló, nem túl hosszú idő alatt elképzeléseiket, terveiket itt váltásák valóra. A termés java – immár megszokott módon – a Trend Galériában volt látható. (A galéria egy bútoráruház emeleti, hátsó traktusában kapott helyet, jó példáját adva a vállalkozói és non-profit szféra együttműködésének.) Az idei kollekción változatos stílusával, műformáival, témáival jó benyomást keltett. A lírai és groteszk figurális, a finom, érzékeny tájbrázolás éppúgy jelen volt, mint a valószerűtlen látomásokban tobzódó szürrealizmus, vagy mágikus táj- és jelszerű ábrázolás. Pósa Ede bravúros technikával készült, légiés, mégis részlet- és színgazdag pasztell-lapjai most is bizonyították, hogy a természetélmény, az évszakok fényviszonyaiban fürdő, vibráló táj ugyanolyan lebilincselő,

akárcsak Walter Gábor klasszikus ihletettséggű, a kitárulkozó női test áhítató sugárzó aktjai. A pécsi képzőművészeti egyetem végzős hallgatója, Rádi Hajnalka korosztálya karakterét, egyéni vonásait kutató, kulturáltan megfestett portréival tűnt ki. Czinik Ortrun akvarell-tanulmányai, gyümölcs csendéletei a mesterség alázatával közelítenek egy-egy kis övényi forma, termés titkaihoz. Kissé groteszkebb változatban dolgozik Balogh István Péter. A *harmonikás* című képe remekül megkomponált, derengő lilával, sárgával megfestett, egy férfi és egy nő kapcsolatát felvillantó zsáner. Korbely István hasonló felfogásban egy gyermekjátékokra emlékeztető erődöt, várat fest le, fura szerkezetekkel, lényekkel, megtört, narancssárga felületekkel. Adilov Kabul és Györfi András mágikus, szürrealisztikus tájrészleteket festenek szinte hiperrealista stílusban: ám ha jobban megfigyeljük képeiket, a valóság és valószerűtlenség játszik egymásba. A köznapi tárgyak – egy piros labda, (gömb?), egy elhagyott udvar fura faszerkezetei – válnak az elhagyatottság, az ember nélküli világ drámai felkiáltójeleivé. Varázsos, delejes erejű képek, amelyek – mint valami vizuális rejtvények – a fogalmira le nem fordítható jelentéstitűbbletükkel és bravúros festői látomásaikkal kápráztatják el a nézőt. Csuta György el akar szakadni a már tőle megszokott, érzelmes-groteszk figurativitástól, egy elvontabb formanyelv irányába keres új megoldásokat. Egyelőre nem átütő sikerrel. A külföldi vendégek közül a német Georg Brandner a német absztrakt expresszionizmus egyéni változatát műveli, megbízható rutinnal, a

spanyol Giuseppe Spitu viszont erőteljes, eredeti plasztikával képviseltette magát. A feketére festett, tömbszerű fatestet egy kigyózó, sárga ág „töri át”, melyen egy zsinór lóg... Furcsa, időszerű benyomást keltő műve – egy természeti vallás szakrális tárgya? – a maga egyszerűségében is hatásos. Kétségtelenül egyik legizgalmasabb jelenség a horvát származású, jelenleg Ausztriában, Gleisdorfban élő Zeljko Hudek. Különös, mesebeli, nekünk, magyaroknak kissé Gross Arnold grafikáit idéző világot teremtett; furcsa utcarészleteket, apró embereket látunk képein, akik bizarr járműveiken – játékautókra emlékeztető autóikon - utaznak, sétálnak, bevásárolnak, vagy éppen kibámulnak az ablakon, mintha egy színekben pompázó babaváros (stilizált kisváros) lakói lennének. Mulatságos kandúr-portréja ennek a világnak egyik jellegzetes figurája. A két keramikus, Kacsó Péter és Págyi Zsóka derűs, kellemes figurákat formáz, máskor tárgykollázsokat állít „keretbe”. Págyi Zsóka kép-imitációin az irizáló színekre kiégetett, apró pontokból összeálló, ritmikus formációk valóságos optikai „mutatványok”. Végül szóljunk a házigazdáról: Ludvig Zoltán szerves, biomorf alakzatainak egy jól kidolgozott, kékes

színárnyalatokkal megfestett variációjával szerepelt a kollekcióban, míg Ludvig Dániel szintén új felfogású művekkel jelentkezett. Ennek erőteljes darabja az *Őskő*. A fiatal festő korábban egymásba olvadó színekből, szinte lumineszkáló felületeket hozott létre, melyben lebegtek, hulltak, szálltak a többértelmű alakzatok. Most ennek ellentéte tapasztalható: a monumentális, titokzatos írásjelekkel telerótt, súlyos, barna színű kötömb szinte betölti a képmezőt, alig hagyva maga mögött kilátás a háttérbe, egy sivatagszerű pusztaságba. Kérdés, lesz-e folytatása ennek a „bizonyosság tevő”, szinte már szakrális ábrázolásnak?

A kendlimajori művésztelep kétségtelenül jól működik: évente több kiállítással is jelentkeznek. A szervezők megszerezték azt a szakmai körökben nélkülözhetetlen (el)ismertséget, ami nélkül munkájuk aligha lenne folytatható. És ez rendjén is van. De a kritikai feldolgozás, a kiállítások megfelelő szintű dokumentálása, katalógusok megjelenítése még várat magára. Tudjuk: ezt nem egyszerű megoldani. Mégis, a jövőben – a továbblépés/jutás érdekében ez aligha elodázható.

Kiállítási enteriőr